

Lausunto

16.12.2020

VN/24558/2020
VN/24558/2020-OM-5

Sisäministeriölle
SMDno-2020-885

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi rahankeräyslakia siten, että lain soveltamisaläsääntöön lisättäisiin uusi kohta, jolla niin sanotut vapaaehtoiset päästökompensaatiopalvelut rajattaisiin rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalarajoituksen määritelmän mukainen toiminta olisi mahdollista rahankeräyslain sääntelyn ulkopuolisena toimintana erilaisille toimijoille riippumatta palveluntarjoajan oikeudellisesta muodosta. Ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutuksia kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksiin tehdä muuta yleishyödyllistä ilmastoa hyödyttävää työtä rahankeräyslain sääntelyn piirissä. Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitetta hiilineutraalin Suomen saavuttamisesta vuoteen 2035 mennessä.

Tausta

Nyt ehdotettavalla sääntelyllä on tarkoitus vastata vallitsevan oikeustilan epäselvyyteen siitä, kuinka vapaaehtoisia päästökompensaatiopalveluita tulisi arvioida suhteessa rahankeräyslakiin. Sisäministeriö asetti 15.4.2020 lainsäädäntöhankkeen päästökompensaatiotoiminnan ja rahankeräyslain suhteen arvioimiseksi ja rahankeräyslain muuttamiseksi (SM014:00/2020). Hankkeen tavoitteena oli arvioida päästökompensaatiotoiminnan suhdetta rahankeräyslakiin ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutosehdotukset rahankeräyslain muuttamiseksi siten, että vapaaehtoinen päästökompensointi olisi mahdollista. Taustaselvitys samoin kuin nyt käsittelyssä oleva esitysluonnos sisältää kuvauksen nykytilasta ja sen arvioinnista, vaihtoehtoisista ratkaisumallista, ehdotukset rahankeräyslain muutoksiksi sekä arvion ehdotettujen lainsäädäntömuutosten pääasiallisista vaikutuksista.

Esitysluonnoksessa käydään varsin kattavasti läpi asian valmistelua sekä vapaaehtoiseen päästökauppaan ja päästöjen hyvitysjärjestelmään liittyviä näkökohtia. Koska vapaaehtoisessa päästökompensaatiossa on kyse suhteellisen uudesta ja pitkälti sääntelemättömästä asiakokonaisuudesta sekä vallitsevaan oikeustilaan liittyä epäselvyyttä, oikeusministeriö pitää myös kannatettavana sitä, että nyt ehdotetun vapaaehtoista päästökompensaatiota koskevan soveltamisalarajauksen lisäksi esitysluonnoksessa esiintuodun mukaisesti arvioitaisiin kattavammin mahdollista päästökompensaatiotoimintaa koskevaa uutta sääntelyä.

Postiosoite Postadress Postal Address Oikeusministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 25 00023 Valtioneuvosto	Eteläesplanadi 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 7730 +358 9 1606 7730	oikeusministerio@om.fi oikeusministerio.fi

Muut huomiot

Esityksen sivulla 24 käsitellään päästökompensaatiopalveluiden valvonnan nykytilaa ja ehdotetun lainsäädäntöuudistuksen vaikutuksia siihen. Nykytilan osalta tekstissä mm. todetaan, että tällä hetkellä monet yritykset tarjoavat päästökompensaatiopalveluita yrityksille ja kuluttajille ja että tällaisessa tapauksessa kuluttajansuojaviranomaisella on toimivalta arvioida päästökompensaatiopalveluiden markkinoinnin hyvän tavan mukaisuutta, mahdollista sopimatonta menettelyä suhteessa asiakkaisiin ja kompensatioväittämän todenmukaisuutta ainakin niissä tapauksissa, kun kompensatiopalvelu myydään jonkin kulutushyödykkeen myymisen yhteydessä. Lisäksi samassa jaksossa todetaan myöhemmin, että ehdotetun säännösten mukaisten palveluiden tarjoamisen osalta toimivaltaisena viranomaisena toimisi jatkossa aina kuluttaja-asiamies.

Oikeusministeriö kiinnittää edellä mainitun johdosta huomiota siihen, että kuluttaja-asiamiehen valvomaan markkinointia ja menettelyä asiakassuhteessa koskevaa kuluttajansuojalain (38/1978) 2 lukua sovelletaan elinkeinonharjoittajien kaupallisiin menettelyihin silloin, kun kohderyhmänä on kuluttajat. Kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan ei kuulu siten muu kuin elinkeinonharjoittajien toiminta eli siihen ei kuulu hyväntekeväisyystoiminnan valvominen eikä elinkeinonharjoittajien väliset kaupalliset menettelyt. Toisaalta on syytä huomata, että kuluttajansuojalain soveltamisala on laaja kattaen lähtökohtaisesti kaikenlaisten kulutushyödykkeiden tarjonnan, myynnin ja muun markkinoinnin elinkeinonharjoittajilta kuluttajille (1 luvun 1 §). Kulutushyödykkeellä tarkoitetaan kuluttajansuojalaissa tavaroita, palveluksia sekä muita hyödykkeitä ja etuuksia, joita tarjotaan luonnollisille henkilöille tai joita tällaiset henkilöt olennaisessa määrässä hankkivat yksityistä talouttaan varten (1 luvun 3 §). Vaikka erillisenä palveluna tarjottavasta päästökompensaatiopalvelusta ei tiettävästi vielä ole oikeuskäytäntöä, ei ole kuluttajansuojalain säännösten sanamuodon perusteella poissuljettua, että ne kuuluvat kuluttajansuojalain soveltamisalaan elinkeinonharjoittajan tarjotessa tällaista palvelua kuluttajalle.

Oikeusministeriö esittää, että esityksen perusteluja tarkistettaisiin edellä mainitun valossa.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Mira Turpeinen

Liitteet -

Jakelu SM Poliisiosasto Lainsäädäntöyksikkö

Tiedoksi SM Sisäministeriö

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET
FINNISH GOVERNMENT

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/24558/2020

VN; Sisäministeriön lausuntopyyntö; luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahankeräyslain 1 §:n muutt

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/24558/2020-OM-5

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Turpeinen Mira 912162323	2020-12-16T14:00:04	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Suurpää Helka 91175671N	2020-12-17T12:15:07	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

5bf51094df475c20f7b477ccdb7055a8706211d4dd545f74747e0f0791ae012b